

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Szentgyörgy-utczá 1092 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reklamátiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:

Lang Leopold, (Erzsébetvár, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési díj:

Egészévre (Jan.—dec.) 6 frt o. é.
Évnyegyedre (apr.—jun.) 1 „ 50kr

A „Jogász-egylet” tagjainak azonban egész évre jövőben is csak 4 frtért.

Félévre 2 „ o. é. fog megküldetni.

Maros-Vásárhely, május 17.

A köz-törvényhatóságok szervezése nagy munkáját partnérzet és egyéni meggyőződés alapján — sokan sokféleképpen bírálgatták — mi hallgattunk véleményünkkel, — mert ha szintén az 1870-diki 42-dik törvényezikket nagy dícsérettel el nem is halmozhatjuk, de oly hibásnak azt még sem tartjuk, hogy az újonnan alkotott képviselő-testület és közigazgatási tisztviselők annak szabványai mellett az önkormányzat szabad intézkedésével kedves városunk felvirágzására sok üdvöst, jót és szépet tenni képesek ne lehessenek.

Annyival is inkább, mert a volt képviselő-testület már megtörte az utat és megmutatta az irányt: iskolák felállítása, a kövezetvám és a szeszes italok árulási szabályozása által, mind a szellemi haladásra, mind pedig az anyagi erő fejlesztésére.

És miután, már most, e nemes városnak anyagi állása minden más városok felett független és önálló, egyedül az önkormányzás vezetőitől függ, hogy e város anyagi és szellemi fejlődését és polgárainak jólétét tovább eszközölhesse.

Városunk fekvése a legkedvezőbb; virágzó iskolákat, több nemű hivatalokat, első- és másodfokú bíróságokat tart kebelében, — a honvédség parancsnoksága székhelyének és az országos mén-telep központjának van kiszemelve, de fájdalom, nincsenek e célra szükséges épületei, — nincsen katonai laktanyája, — nincs állandó színháza, — és a folytonosan szaporodó népesség befogadására nincsenek elégséges szállások; kiterjedése csaknem hasonlít Pest várossa belterületéhez, de sok benne a kerteknek használatát pusztá hely, melyek szabályozás és keresztutczák nyitása által a leghasznosabban értékesíthetők.

Egyedül a város képviselő-testülete, erélyes polgármestere és közigazgatási tisztviselői vannak hivatva a kezdeményezésre, — teremtsenek ők tervező és alkotó erőket, a kik építő és kisajátítóegyesületeket hozzanak össze, — a helyben létező „Erdélyi kereskedelmi és hitelbank”, ugy más pénzintézetek közreműködésével, mely társulat aztán akár az általa megszerzett, akár pedig a felajánlott telkekre különböző osztályu házakat építvén, — hivatalnokoknak vagy más ajánlkozónak illő biztosítás és szabályozott részletfizetés mellett birtokukba bocsátaná és a szükségelt középületeket is megépítené.

Az anyag itt könnyen előállítható: mesze Erdélynek elég van; a faanyagokat helybe hozza a Maros; a „Posta-kert”-ben a téglá- és cserépgyár rendszeres kezelés mellett megadhatja a keményebb anyagokat.

Ugy tudjuk, hogy ezen nagyértékű helyiséget a város épülhetése szempontjából engedte volt által még 1856-ban bizonyos társulatnak az akkori communitás, de három éve már, hogy a város polgársága sem táglát, sem cserépet onnan nem kapot, — mert minden anyagok a vasuti

nevezetesebb építkezésekre használtattak fel; országos és illetőleg helyi érdek lévén ez is — nem szándékunk ellene szót emelni; — de eljött az idő, és el kellett jönnie már az időnek, melyben ezen téglagyári helyiség a maga céljának megfelelőleg használtassék.

Halljuk ugyan a panaszt, hogy a társulat tagjai sok pénzüket fektették volna be ezen gyárba, de ez már egyenesen az ők dolguk, az ők rossz gazdaságukat senki sem kárpótolhatja, és a mint a társulat üzleti hajlamát ismerjük, ők azon gyárt virágzó állapotba hozni képesek nem is lesznek; a nemes város előjáróságának melőzhetetlen teendője tehát az is, hogy méltányos és ildomos azon helyiségét visszaszerzeze.

E visszaszerzés a város minden polgárának hő vágyát képezi, annyival is inkább, mert e helyiségek átengedése szerződésileg a vállalkozók és utódaik részére csekély fizetés mellett, határozatlan időkre, de határozott feltételekhez kötve történt. Azonban egy méltányos visszaváltás folytán s jó kezelés mellett ezen becses helyiségből nem csak a város emelkedhetése és szépítésére elkerülhetlenül szükséges építési anyagok volnának bővésegen előállíthatók, de egyszersmind azon 7—8 holdnyi szépkiterjedésű térségnek a téglá és cserépgyártás által nem igényelt s minden közczélokra alkalmas részét is a városi közönség szabad rendelkezése alá visszanyerné, s a legezeli-szerűbb módon értékesíthetné.

Örömmel értesülünk e lapok hasábjairól, hogy a városi képviselőtestület e kérdés horderejét átlátva, april 22-ki közgyűlésében a gyárhelyiség visszaszerzését elvileg elhatározta, s az egyezkedések, az ügyállás kitisztázása, s a visszabocsátási feltételek iránti alkudozás végett egy héttagú bizottságot küldött ki kebeléből.

A dolog ez állásában a kiküldött bizottságtól s távolabbról a képviselőtestülettől függ tapintatos, eszélyes eljárás, méltányos egyezkedés által a város összes polgárságának régóta táplált hő vágyát megvalósítani, a postakert teljes visszaszerzését bár áldozattal is eszközölni, mit ez időszert aránylag könnyen kivihetőnek is tartunk, miután biztos tudomásunk szerint a gyárrészvénytársulat tagjai is hajlandóságot mutatnak a visszabocsátásra, miután a részvényesek közt jelenleg ugyiszólva egyetlen szakértő, vállalkozási szellemmel, üzleti hajlam- és kitartással bíró egyén sincs, de ha a kedvező alkalom felhasználatlanul elszalasztatnék, akkor e szép helyiség, a város biztos emelkedhetésének ezen egyik főtenyezője a közönségre nézve talán „örök időkre” elveszett, s az emiatti felelősség az ügyek vezetésének élén állókat, a mostan nevezett bizottságok tagjait terhelné.

A postakertbeli téglá- és cserépgyár megváltását, s az annak felállíthatása végett határozatlan időkre átengedett térségnek visszaszerzését követelik: először azon körülmény, hogy az most könnyebben, kevesebb utánjárással, s aránylag csekélyebb áldozattal megejthető, mint bármikor később, s mert a gyorsvisszaszerzés a város anyag hiányában megakadt kiépülhetése, csiná és izléses, valamint célszerű és olcsó épületek tömegesebb felállíthatása, s a város külső csinosulása és emelkedhetése tekintetéből elodázhatatlanul szükséges, nem is említvén, hogy a gyártelepnek s a hozzátartozó bármely közczérra hasznosítható földeknek, továbbra is egyes idegenek kezén hagyása a városra nézve tetemesen káros s a közohajjal a polgárság élénken hangoztatott kívánságával felingerlőleg ellentétben áll.

Országgyűlés.

1872. ápril 10-én d. e. 10 órakor.

Elnök: SOMSSICH PÁL.

Jegyzők: SZÉLL KÁLMÁN, SZENICZEI ÖDÖN, MIHÁLYI PÉTER, JAMBOR PÁL.

A kormány részéről jelen vannak; GR. LÓNYAY MENHÉRT, TÓTH VILMOS.

A múlt ülés jegyzőkönyve felovertatván, észrevétel nélkül hitelesítették.

Az Ő felségéhez Gizella főhercegnő eljegyzése alkalmából menesztendő küldöttség tagjai közül leírás hiba következtében kimaradtak a következők: Almásy Sándor, Bohus Zigmund, Helfy Ignác, Károlyi Ede, gr., Oláh Miklós, Podmaniczky Frigyes, b., Prónay József, Simonyi Ernő, Siskovits Tamás.

Elnök beérjesztli Buda fővirzs kérvényét a kolozsvári egyetem iránti törvény meghozatala iránt.

CSANÁDI SÁNDOR benyújtja biharmegyei Micske község, Tisza László Egribegy város 75 választójának Andrassy Gyula, esztergommegyei táthi választói kerület, Lázár Ádám erdélyi marosszéki, Buzaház, Kisbérés, Bere községek végre Vidacs János Pest város több választójának kérvényeit a választási törvény módosításáról és az 5 évi mandaturól szóló tjavaslatok elvetése iránt. Guthy Benő beadja Sohlya Antal csongrádi éneklésznek kérvényét, melyben a többi év óta reá törvénytelenül rótt jövedelmi adónak leszállítását kéri.

Mindezen kérvények a kérvényi bizottsághoz utasítottak.

KEMÉNY MIHÁLY következő interpellációt intézi a közlekedési miniszterhez a keleti vasut iránt;

1. Az építkezést illetőleg 1. Volt-e ügyelettel és miképen gyakorolta azt a t. miniszterium arra nézve, hogy az 1868. 45. t. cz. 3. §-ában következőleg meghatározott pályamegnyitási napok pontosan megtartassanak minden egyes szakánál?

2. Mi az oka, hogy a felhozott t. cz. 3. §-ának 4. pontja b, és c, részletében kijelölt szakaszok még mai napig sem adattak át a forgalomnak, holott azoknak még 1870. dec. 2-án illetőleg nov. 1-ig kellett volna megnyitattaniuk?

3-or. Minő intézkedéseket tett, vagy szándékozik tenni a t. közlekedési miniszter ur e tekintetben, hogy az idézett törvény értelmében a f. év oct. 1-ig a keleti vasut minden szakasza teljesen elkészítve a forgalomnak átadassék?

II. A károkat illetőleg: 1. Miután a kormány és az engedélyes vállalkozó közt létre jött szerződés kétoldalú, a menyiben mindkét félre nézve egyaránt foglal magában jogokat és kötelezettségeket, és miután kétoldalú szerződések csak mind a két fél beleegyezésével bonthatók fel, — s Warring ez idő szerint sem építő, sem építettő nem lévén többé; van-e része a t. miniszter urnak az ő törvényes kötelezettségei alól feloldoztatásában? s jogainak és kötelezettségeinek utódja a kormány beleegyezésével ruháztatta-e magára azokat s megtartja-e pontosan?

2-or. Van-e tudomása t. miniszter urnak oly tényről, mely szerint midőn a kérdéses vállalatól megvált és jogait egy társaságra ruházta, ugyanakor egy emlékiratban indokolt követelési jegyzékei cedáltattak, mely szerint a kormány ellen 7—8 millió forintba rugó kártérítési igényei volnának? min alapszik e kárpótlási jog, s való-e vagy nem, hogy a követelés kielégítése a kormány részéről megígértett, sőt másfél millió ft előlőg a társaságnak már ki is adatott?

3-or. Mennyiben való vagy nem, azon elterjedt vélemény, hogy a pálya kiépítéséhez még 12—14 millió szükségeltetnék, melyet nem tudván az illetők honnan beszerezni, egy romániai vasutépítési calamitásnak nézhetünk elébe? vagy az ellenkező esetben bizony rendelkezik-e a t. miniszterium azon módok felett, melyek által Erdély nevezetesebb pontjai hazánk nyugoti részével egybekötő eme nagy fontosságú pálya-hálózat az el-eséstől megmentetvén, mielőbbi kiépítése biztosítható? — Közlötni fog.

HORVÁTH SÁNDOR interpellálja a pénzügyministert az iránt, hogy bajlandó-e Zselezsnek marczali-adohivatalnokot állásától felmenteni s helyét oly egyénnel betölteni, a ki érti a magyar nyelvet? — Közlötni fog.

MUZSLAY SÁNDOR következő interpellációt intéz az igazságügyi és pénzügyi miniszterhez a letettek kezelése tárgyában.

Az igazságügy és pénzügyi miniszteriumok 1871. évi decz. hó 24-án 68395-dik sz. a., valamint az előbbinek 1872. évi jan. hó 2-án 23295. sz. a. kelt rendeleteivel, az 1871. évi XXXI. t. cz. 28. §-a alapján, mely szerint a bírói letétek a királyi adóhivatalokban friztetendők, — a bírói könyvvitel tárgyában 1869-dik évi április 29-dikén kiadott igazságügyminiszteri rendeletnek a hivatalos pénzkézeltésről szóló VIII. fejezetének azon része, mely a bírói letéteknek a takarékpénztárakban leendő hivatalból való elhelyezést elrendeli, megszüntetett; minek folytán a felekek a bíróságoknál befolyó minden pénzei készpénzben az adóhivataloknál helyeztetnek el, ennek következtése pedig az, hogy a felek őrési díjt fizetnek, és pénzök a forgalomból elvonatván, gyümölcsözlenül hever.

Eltekintve attól, hogy ez önmaguknak a letéteményező feleknek ok nélküli károsításával jár, tagadhatatlan, hogy ily műveleteknek nemzetgazdasági szempontból az általános forgalomra nézve (különben is igen csekély pénzforgalmu hazánkban) kártékonyan ható hordereje van, mert kétségtelen, hogy a fenérintett intézkedés által a majd minden megyében (legalább Nógrádmegyében százezrekre menő) bírói letéteknek az időközi forgalomból eivonása — az egész országban milliókat változtat holt tőkévé, miglen eddig a takarékpénztári kezelések által gyümölcsözők voltak, és a forgalmat élénkítették és ápolták.

Ezeknek folytán kérdem a t. pénzügyi miniszter és igazságügyminiszter urakat:

Mily intézkedésekkel szándékoznak a fenjelzett bajokon segíteni? és pedig úgy, hogy a letéteményező felek ok nélkül ne károsíttassanak, az ország pedig a bírói letéteknek időközi forgalomba tétele által megóvassék azon kártól, melyet ezen tőkének holtta tételével nemzetgazdasági szempontból szenvedne? (Általános helyeslés.) — Közlöteni fog.

SZÉLL KÁLMÁN: két jelentést terjeszt a ház elé. Az első a vasuti és pénzügyi bizottságnak együttes jelentése azon törvényjavaslat tárgyában, melyet a miniszterium a vojtek-német-boksáni, másodrendű vasutvonal kiegészítése iránt a ház asztalára letett.

A második a pénzügyi bizottságnak a zárszámadások ügyében tett előterjesztése, melyben a pénzügyi bizottság kifejti a ház előtt azon okokat, melyek gátolták abban, hogy a ház által hozzá utasított zárszámadásokat nem vizsgálhatta meg és előterjesztéseket ezennel a ház asztalára letezzem. Ha a t. ház parancsolja bátor leszek a jelentést felolvasni. (Halljuk.)

A zárszámadások ügyében a bizottság a következő jelentést intézte a házhöz:

Az állandó pénzügyi bizottság jelentése az állami zárszámadások ügyében.

A t. képviselőház f. hó 23-án kelt határozatával, a miniszterelnök által a ház asztalára letett következő előterjesztéseket utasította átvizsgálás és véleményadás végett a pénzügyi bizottsághoz:

a) Az állami számszéknek jelentését az 1867. állambevétel és kiadásokról szóló kezelési kimutatások tárgyában;

b) ugyanannak jelentését az 1868. évi állami zárszámadások számtani megvizsgálásáról;

c) az állami számszéknek jelentését az 1869. évi zárszámadások megvizsgálásáról;

d) az 1860. évi állami zárszámadásokat;

e) az állami számszéknek az 1870. évi zárszámadásokra vonatkozó és az államháztartás, államvagyon és államadósságok kezelése körül szerzett tapasztalatairól szóló részletes jelentését;

f) az állami számszéknek az 1870-ik évi állami zárszámadások előterjesztett, részletes jelentéséhez tett pótjelentéseit;

g) végre a miniszteriumnak mindezen a) b) c) d) (e) f) alatt felsorolt számszéki jelentésekre vonatkozó észrevételeit 3 terjedelmes előterjesztésben.

Miután az állami számszék jelentése az 1867. évi állami bevételek és kiadások tárgyában és ugyanannak jelentése az 1868. és 1869-ik évi zárszámadások meg

vizsgálásáról és a ministeriumnak ezekre vonatkozó észrevételei a ház által nyomtatván ki, a bizottság tagjai között csak később osztattak szét.

A pénzügyi bizottság mindenek előtt az 1870 évi állami zárszámadásoknak tanulmányozását kezdvén meg, azon meggyőződésre jutott, hogy az állami számszék az 1870. évi zárszámadások készítésénél az 1870 18. t. cikk azon rendeletét, hogy az állami főkönyv számlái az állam költségvetése fejezeteinek, rovatainak és tételeinek felelnek meg, nem tartotta szem előtt, a mennyiben a zárszámadásoknak beosztása, annak csoportozatai az 1870. évi költségvetést részleteitől lényegileg eltérnek.

A bizottság ezen alakban nem találta a zárszámadásokat észszerűen és helyesen átvizsgálhatóknak, és azért f. évi febr. hó 29-én tartott ülésében felhívta az állami számszék elnökét, hogy a zárszámadásokat az 1870. évi költségvetéssel egyező és annak megfelelő alakban terjesszen elő.

Az államszámszék elnöke készséggel teljesítvén e felhívást f. évi mártius 14-én a zárszámadásoknak újabb összeállítását nyújtotta be a bizottságnak. Miután azonban a képviselőház ez időben, sőt ezt megelőzőleg már mártius eleje óta naponként kétszer: reggel 10 órától 2 óráig és esti 5 órától 7 óráig tartotta országos üléseit; a bizottság nem látta magát többé azon helyzetben, hogy az oly feszített tevékenységet folytonos foglalkozást, és behajtott, osztatlan figyelmet igénylő munkát folytathasson, miután az 1870. évi zárszámadásoknak, az állami számszék ezekre vonatkozó részletes jelentéseinek, a miniszterium észrevételeinek és ezen kívül az 1867. állambevétel és kiadásokról szóló kimutatások és az 1868. és 1869. évi zárszámadásokra vonatkozó számszéki és miniszteri jelentéseknek és pótjelentéseknek, mindezen nagy terjedelmű előterjesztéseknek a részletekbe is beható gondos tárgyalása és eredményre vezető és kielégítő átvizsgálása föltétlenül megkíván.

Midőn a bizottság ezt a t. képviselőháznak bejelenteni kötelességének ismeri, egyuttal 8 darabban mellékelve bemutatja mindazon a) b) c) d) e) f) g) alatt elősorolt előterjesztéseket, valamint az 1870. évi zárszámadásoknak az állami számszék által előterjesztett újabb összeállítását.

Kelt Pestén. 1872. évi apr. hó 10-én. — Csengéry Antal, elnök. — Széll Kálmán, az állandó pénzügyi bizottság előadója.

Kérem a t. házat, méltóztassék ezen jelentésnek, hogy az az irományok közt helyet foglalhasson, kinyomatását elrendelni.

Ki fog nyomtatni.

HUSZÁR IMRE a kikiindai-pancsovai vasut ügyének tárgyalása iránt tesz kérdést a vasuti és p. ü. bizottságok elnökei vagy előadóihoz.

SZÉLL KÁLMÁN azt feleli, hogy ezen vasut iránti tvjavaslat a vasuti bizottság által sem tárgyalhatott.

TÉRELY PÁL bemutatja a gazdasági bizottság jelentését a ház ezen hava költségvetése iránt, melynek alapján elnök felhatalmaztatik a 49.950 ft folyóvá tételére.

Következik a napirend, a választási tvjavaslat részletes tárgyalásának folytatása. Felszólaltak e tárgybán Miletich Svyetozár Puvloviss István és Madarász József. Mindhárom az szavazatjog behozatala mellett szólott s így Madarász József indítványát pártolták. — Legutolsó szóló indítványozó élt jogával, s zárbeszédét tartál.

Ülés vége d. ü. 2 órakor. — Legközelebbi ülés holnap d. e. 10 órakor.

Marosszék közgyűlése április 24.

(Folytatás és vége.)

Olvastatott az állandó választmányának véleménye az utunkának, némely egyházak részére leendő elengedése iránti kérésök felett, mit a bizottság elvetni véleményez.

Ezt pártolták: gróf Toldalagi Viktor, Bothos Kálmán, báró Kemény és több mások; ellenben: Illyés Ist-

ván, Pap Elek és Bereczki azon egyházak kérésének megadását kívánták, mely előző vélemények fölött hosszas vita támadván, utólagosan is Tóth Márton sóváradó lelkes indítványára azon szent egyházak kérése elvettett.

25-kén délelőtt már csak hatan kezdvén meg a tanácskozást, — először is előadatott több falvak kérése, melyben hidaiknak a szék költségén való megkészítését kéri. Ezek közül némely falvák meg is adatott, a többiekkel illetőleg pedig egy bizottság küldetett ki, melynek véleménye bevértván, csak azután fog válasz adatni.

Olvastatott a pénztári számadások megvizsgálása, melyet az állandó választmány betérjesztett, — mit a szék bizottság egyhangulag elfogadott; a büntetéspénz beküldése egy kis vitára adott ugyan alkalmat, de az alkirálybíró jelentése- és felvilágosítására minden eziránt támadt kétség eloszlott és a pénztárnok és pénztári ellenőr a számadás terhe alól feloldoztatott.

Jegyző előadja, — minthogy még házszabályok nem voltak, — a tisztí ügyész véleményét, melyet a szék megbízása folytán készített — és indítványozza a szerkezet elfogadását, mely részletesen tárgyalatván, több szakaszt el is fogadta a szék bizottsága, de midőn a szék-törésre került a sor, annak hiányossága folytán a már elfogadott szakaszok is visszaadattak a tisztí ügyésznek annak a mostani érdekekhez leendő új alakban átöltöztetése végett.

Tárgyalatott továbbá a törvényszékek levéltára iránti intézkedés, melyre felirat határozatott úgy a belügy-, mint az igazságügyminiszteriumhoz annak mihamarábbi elintézése végett.

Jegyző előadja a szék költségvetését, mit alkirálybíró nem nyomtatott ki, hanem csak kifüggesztett három napra megtekintés végett, — és kéri a szék havasa jövedelméből annak kinyomatását, azonban báró Apór Károly indítványára elhatároztatott a szék részére egy kézi sajtónak megszerzése.

Olvastatott továbbá több falvaknak a havasok mikénti kezelés iránti kérése, azonban Bereczkinek ellenvélménye, a szék állandó bizottságának és báró Apór Károly javaslatának folytán elvettett.

Olvastatott a Gages községnek kérése, melyben hidaiknak építésére a szék havasából fák adását kéri, miután annak — mint főutvonalon levő hidnak — mentől jobb karbani tartása elkerülhetlen szükségesnek találtatott — a szék állandó bizottsága a kérésnek megadását indítványozta, egyszersmind annak kiadásával alkirálybíró Bothos Kálmán bizott meg, mit a közgyűlés el is fogadott.

Ugyan ilyenmő kérések voltak napirenden délután is, melyek mind tárgyalatván, április 26-kára csak az ülésről vezetett jegyzőkönyv hitelesítése maradt, mely 12 órakor megtörténvén, a szék közgyűlését főkirálybíró eloszlatta.

Nagy-Enyed, 1872. május 11.

Nagy-Enyeden folyó hó 10-kén tartá meg az ref. főtanoda kegyeletes ünnepélyét, nagy alapítója Bethlen Gábor emlékére.

Már jóval 10 óra előtt telni kezdett az ev. ref. egyház, hol csendes ünnepélyességgel folyt le a háláldozat a hálás nemzedék összhangzó ajkain.

Az iskolai zene- és énekar, valamint az ünnepély szónokai, teljes elismerésben részesültek.

Csaknem két óra hosszat tartott a templomi ünnepély, mely kizáróan Bethlen emlékének volt szentelve.

Tanári kar, tisztviselők, városi intelligencia, sok vidéki s az összes ev. ref. főtanodai ifjúság közös pietásba áldoztak a halhatatlan szellemének.

Igen szép nap ragyogott Nagy-Enyed életemén.

— Vajha e szép összhangot, ne zavarná az idők tornyosuló fellege!

ANNONYMUS.

TÁRCSA.

Kellemes, jó és szép.

(Rövid értekezés az aesthetica köréből).

Mücker Arnoldtól.

Kellemes, jó, szép és fönséges azon tulajdonai a tárgyaknak, a melyek által aesthetikaiakká válnak. Az elősorolt tulajdonságok objectiv és subjectiv különfeleségek szerint különböző módon hatnak cselekvő, vagy szenvedő tehetségeinkre, s különböző értékű és erejű gyönyört szereznek, részben a szép művészeteknél is szerepelnek.

Azért mondók részben, mert csak a szép és fönséges sajátja a művészetnek. A kellemes hozzá nem méltó, a jó pedig fölösleges, illetőleg szükségtelen, mert a művészet célja: gyönyörködtetni — jó pedig — legyen az theoriai vagy praktikus — az érzékiségeknek eszköze nem lehet.

A kellemes csak az érzékeket gyönyörködteti s így különbözik a jótól, mely csak az érzelmeknek tetszik. Amaz anyag által szerez gyönyört, mert csak az anyag hathat az érzékekre; emez pedig alak által, mert abban, e mi alak, csak az ész gyönyörködhetik.

A szép az érzékek közvetítése által szerez gyönyört

— ebben különbözik a jótól, de alakja által gyönyörködteti az elmét — ebben különbözik a kellemestől.

A jó és kellemes közti távolság igen nagy. A jó gyarapítja ismereteinket, mert objectumáról egy concret fogalmaz teremt; a kellemes csak azért kellemes, mert úgy érezzük s fogalma merőben elenyészlik, ha az érzékekre való hatást eltávolítjuk vagy megváltoztatjuk. Azon embernek, a ki fázik, kellemes a meleg szoba, de ugyanazon ember a nyári hőségben az árnyékot fogja keresni. Tehát ítéletünk a kellemes felett, akként változik, a mint különböző helyzetbe jutunk az objectummal szemben. Ellenben, a mi manekünk jónak, helyesnek és elmésnek tetszik ugyanaz (feltéve, hogy helyesen itéltük meg) husz év múlva is olyannak fog tetszeni. Tehát a jó, mielőtt létezik vagy éreztetik is jó. Azon tulajdonsága, hogy gyönyörködtet, csak kizárólag az ő sajátja; ezt azonban némelyek lényünk irántai fogékonyságából magyarázzák. Elmondhatjuk, miszerint a kellemes csak azért van, mert érezzük; a jót pedig azért érezzük, mert van.

A szép és kellemes közötti távolság már nem oly nagy. A szép hasonlít a kellemeshez, hogy az érzékek közvetítése által hat, mert csak szemlélés által szerez gyönyört. Különbözik pedig annyiban a kellemestől, hogy látványának alakja — és nem materialis érzés — által gyönyörködtet. Amaz csak okos subjectumnak szerez gyö

nyört, emez pedig érzékinek, tekintet nélkül arra, hogy okos-e vagy okatlan. A szép nemcsak az egyes individuumot gyönyörködteti hanem az individuumok összegt a nemet is. S habár csakis az okos érzéki lényre gyakorolt hatása által tartja fön létét, mindazonáltal az érzékiségtől független s ugyanaz marad, ha az egyes subjectum természete változik is. A szépnek azon része közös a jóval, a melyben a kellemestől különbözik s épen abban üt el a jótól, a miben a kellemessel meg egyezik.

A jó nem egyéb, mint az ész gyakorlati és elméleti törvényeihez való szigorú alkalmazkodás. Van azonban dolog, mit az elmélet helyesel, a gyakorlat pedig roszal. Például: megvethetjük azon élvezeteket, melyeket egy élvadász élete céljául tűz ki, és mégis elmésségét a választásban s következetességét a kivitelben megdicsérjük.

A mi alakja által gyönyörködtet: az jó, és feltétlenül jó akkor, ha alakja egyszersmind tartalma is. A jó is tárgya az érzésnek, de nem közvetlenül, mint a kellemes, nem is vegyesen, mint a szép. Nem támaszt vágyat, mint az első, — sem hajlamot, mint a második.

A jó tisztá képét csak komoly figyelem által állíthatjuk.

A szép és kellemes közti különbség meghatározása után könnyen átláthatjuk, hogy van tárgy, mely tökélet-

Helyi dolgok.

A helyi ref. főtanodai ifjúság zenealapja javára hangversenyt tartott az elbai szinkörben folyó hó 10-én. A nemes ezéla törekvést méltányolva városunk közönsége, nemcsak elég nagy számmal megjelent a hangversenyen, de többen jótékony adakozásukkal is elősegíteni kívánták azt. Így a jegyek árán felülfizettek; tanodai algondnok tktk Antal László ur 5 frt. T. Goldner Nándor ur 4 frt. 60 kr. T. Keszler Sámuel ur 3 frt. T. Bukuresti János ur — ki egyszersmind a szinkört is ingyen adta át az ifjúságnak — 1 frt. T. Stepháni Demeter ur 80 kr., melyek az összesbevétel 134 frtra egészítették. Ebből levonva 20 frt. 67 kr. kiadást, tiszta bevétel gyanánt maradt: 113 frt. 33 kr. Fogadják mindannyian köszönetünket a nemes ügy iránt tanúsított adakozásukért. Marosvásárhelytől 1872. május 14-én.

Folyó hó 11-én tartották meg az ellenzéki erdélykerületi nagygyűlésének előértekezletét a Apolló-teremben, más törvényhatósági küldöttek részvételével. Az értekezlet szorosan zártkörű volt, s a más nap teendőit érintő állapotokat megázon.

A mult vasárnap délelőttjén sűrű tömegekben hullámozott a népség az Elba-sziget felé, hol az ellenzéki nagygyűlés volt tartandó, 11 órára több nagyszámu ember foglalta el az elbai szinkör melletti térséget. Az elnökség és szónokok számára külön emelvényről, a női hallgatóság részére kedvező helyen padokról, s a jegyzőikar, gyorsírók és hírlap-tudósítók számára asztalokról volt gondoskodva. A körültekintő minden oldalról hallgatókkal voltak rakva, sőt még fák tetéjén is kíváncsi egyének helyezkedtek el. Bereczky Sándor indítványa folytán a gyűlésbe a pesti küldöttek: b. Simonyi Lajos, Papp Lajos, továbbá Sáni László, Tisza László meghiyattak, kik is több másokkal együtt megjelenvén, helyet foglaltak. Tisza László rövid beszéd után bemutata az ellenzéki országos végrehajtó bizottságának küldötteit. Ezután b. Simonyi Lajos tartott egy beszédet, melyben Erdély történelmi múltjára és politikai szereplésére visszatekintvén, az erdélyi viszonyokat és bekövetkezendő képviselőválasztásokat fejtegette abban. Bereczky Sándor egy hason szellemű és terjedelmű beszéd után indítványozta, hogy a gyűlés elnökül Sáni László, jegyzőül pedig: Bakcsi Ferencz legifj. gr. Bethlen János, Ugron Gábor, Balla László, ifj. Hincz Dániel és Moldován Gergely kéressenek föl. Harsány éljenzések után nevezettek helyeiket elfoglalták. Ezután az elnök Sáni László mondotta el többszöri helyeslések és éljenzések között pogram és megnyitó beszédjét, mire Tisza László, mint a pesti központi bizottság elnöke ad annak eljárásáról számot, s Pesten kiadott meghívójából a fontosabb pontokat felolvassa. E közben zaj és futkosás keletkezik, s valaki közbeszól, hogy mintegy 300 falusi ember botokkal és kövekkel fölfegyverkezve Berzenzei vezetése alatt erőszakkal be akar törni a szigetre, hogy a gyűlés folytatását s a békés tanácskozást megzavarja. — A gyűlés tagjai a kormánybiztos Borosnyai Páltól kértek felvilágosítást és oltalom nyújtást, ki oly értelemben nyilatkozván, hogy bir azon eszközökkel, melyekkel a rendet, ha szükséges fenntarthatja, s kijelenti, hogy a rendet megbontatni nem enged. Ezen éljenzésekkel fogadott kijelentés pillanatra megnyugtatta ugyan a jelenlevőket, de a sziget bejáratánál keletkezett heves verekedés, s az emiatt beállott általános izgalom a tanácskozás tovább folytatását mindaddig lehetleníté, míg nem a katonaság meg nem érkeze a sziget előtti eszortulást szét nem osztatá, s a felizgult kedélyeket meg nem nyugtatá. Különbön számos jelenet történt mi a leírást megérdemlené, s csak a térhiány gátol minket is abban. A csend helyreállta után a tanácskozás még egy pár óráig tartott, s az előre megállapított határozati javaslat egy hangulag elfogadott s a Királyhágón inneni 5 tagu végrehajtó bizottságha megválasztattak: Sáni László, Tisza László, Papp Miklós, Bereczky Sándor és b. Bánffy Dezső.

Vasárnap délután 3 órakor kezdődött a nagy díszvétel, melyen oly számosan vettek részt, hogy a tágas Apolló-terem nem volt elégséges az érkezők befogadásá-

ra, s a szomszéd szobák is igénybevételek. A pohárköszöntések szerfölött hosszú és tarka sorát Tisza László kezdte meg, életvén a király, és királyné öfelségeiket, s fenséges családját. Az ebéd 5 óráig tartott. Bizonyos, korszaherek elterjesztése folytán, ugy azalatt, mint egész éjen át a katonai őrzáratok ki voltak rendelve, de örömmel jegyezzük fel, hogy semminemű rendbontás és összeütközés nem történt.

A magas kormány intézkedéséből a gyorsírást városunkban is taníttatni fog. Legközelebből, egyszerre két taufolyam fogja kezdetét venni, egyik az iskolai tanulmányokon már tullevő s életpályájukon működő férfiak, másik pedig a tanuló ifjúság számára, s tartanak egy hóig.

Uszodánk lesz nemsokára. A Marosnak az Elba-szigetre vezető legbelső ága mellett az ottan haszon nélkül haveró utcai térségből fogtak fel egy jókora, darabot, mely előfakkal körülütköztetve a lehető legalkalmasabb helyen, kényelmes közelségben és észszerűleg leendő felállitva; a földmunkálatokat a mult héten már megkezdették, s tömeges erővel és nagy gyorsasággal folytatják.

A pezsgő társasélet színezetét tünteti föl mostanság városunk. Csaknem minden nap színelőadást tart a kolozsvári jeles dal- és színműtársulat. Katonai ténzené, zeneestélyek egymásra váltakoznak. A mulatásra és élvezetre tehát bő alkalom nyílik; s városunk élénkségét e napokban tetemesen fokozta az ellenzéknek itten megtartott nagygyűlés végett körünkbe jött idegenek nagy száma s a gyülekezések okozta népmozgalmak.

Ma tartja majálisát az itten állomásozó katonatiszti kar a „Hidegvölgy“ ben levő katonai czéllővészeti helyisegen.

A kereskedő fiatalság majálisa, miként értesülénk, csak a jövő szombaton vagy vasárnap leendő az „Elba“-szigeten.

Az országgyűlési képviselők választására jogosított polgárok összeírása végett kiküldött bizottságok e héten már megkezdtek működésüket, s e hó 28-dikáig folytatják, mire különösen azokat figyelmeztetjük, kikről eddig a választói jog élvezete bármely okból megvonatott, de kik magukat jogosítottoknak tartják. E jognak megszerzése és gyakorlása mindenkinek fontos polgári kötelességét képezvén, a beíratásra kínálkozó alkalomnak elmulasztása menthetetlen hibául rovattathatnék fel az illetőknek.

A marosvásárhelyi „Jótékony Nőegylet“-nek május hó 26-án az „Apolló“-teremben, délutáni 3 órakor tartandó évi közgyűlésére az egyleti tagok tisztelettel meghivatnak. Gróf Toldalagi Eszter, nőegyleti elnök Péterfi Gyula, jegyző.

VEGYES.

A medgyes-tővisi vasut megnyitásának ünnepe alkalmára Rengelrod J. J. kir. nyug. főhadbiztos következő chronistocont készítet: SVperno gLo Ia, FranClisco Regl, Patrlae orblvUltae, MeDlae SaLVs pLena.

Szörnyű véres esemény folyt le Heileczen Iglo mellett. Egy csavargó egyik parasztház udvarára beosonva, az udvaron levő asszonytól a házán levő pénzt kérte. Ez a nála levő szobakulcsal a padlásra szaladt, s maga után huzta a létrát. Most a csavargó azzal fenyegette, hogy ha a kulcsot le nem dobja, megöli a szobában síró két gyermeket. Az asszony nem hitte, s az elvetemült betörvén az ajtót, egy nagy konyhakéssel elvágta a két gyermek nyakát. Ezalatt az asszony kiáltására emberek jöttek, s keresték a gyilkost, kit a kamenczében meg is találtak, hanem nem akart kibujni. Hazajött a férj is, s mivel a gyilkos még mindig nem akart kijönni, a gyermekei meggyilkoltatásán rettetetesen felizgatótt ember rásütötte fejeverét és ugy találta, hogy a nyomorult rögtön meghalt.

Az 1 és 5 frtos bankjegyek beváltása. — A pénzügyminiszterium figyelmezteti a közönséget, miszerint az 1 és 5 frtos bankjegyalakú (vörös felső nyomatu) államjegyeknek beváltására 1872. december végével kitűzött határidő közeledén, ezen államjegyeknek eddig a m. kir. központi állampénztárnál Budán, valamint a m.

kir. pénzügyigazgatóságok székhelyein levő adóhivataloknál, továbbá a zágrábi országos főpénztárnál és az északi s. flumei adóhivataloknál beváltás végett, vagy fizetés gyanánt megengedett elfogadhatása ezenel az említett pénztárnaknál folyó 1872. év május hó végével beszünttetettek. Folyó 1872. évi június hó 1-től kezdve ugyanazon évi december hó végéig a kérdésben forgó bankjegyalakú államjegyek beváltása az illető felek által csak a cs. kir. közös pénzügyminiszteriumhoz intézendő külön folyamodvány mellett eszközölhető. Ezen utóbbi határ eltelie után, tudniillik 1873. évi jan. hó 1-től kezdve a szóban forgó pénzjegyek egyáltalába többé be nem váltatnak.

Gyula-Fehérvár volt országgyűlési követei e hó 13-án körünkbe érkeztek. Kemény Gábor báró 2 órakor, Szilágyi Dezső 1/2 6 órakor érkezett. Előbbi fogadására, mivel kevésbé jutott érkezése köztudomásra, kevesebben jelentek meg. Utóbbi fogadása nagyszerű volt; számosan siáltak este 6 órakor a vasúti indóházhoz, hol a vagonból éljenzés közt kiszállott Halász Jakab ügyvéd vélos beszéddel üdvözölt, mire viharos éljenzés közt mintegy 30-ból álló köcsisör kíséretében, melyeknek elsőjén nemzeti zászló lobogott, Szilágyi a Prokop-féle szállodába valósas diadalmenetet tartott. Az estélinél mindkettőt élénk társaság környezte. 14. d. u. közgyűlés tartatott, melyben országgyűlési működésükről beszámoltak. Este fényes fátylas-menetet rendezett a polgárság mindkettő tiszteletére. A zenész mellett hömpölygő tömeg a fenn említett szálloda áltánya előtt megállott s nagyszerű éljen rivalgás után az áltányon megjelenő követek alkalmi üdvözlötésök után lelkes beszédekert tartottak. A fátylas-menetet nagyszerű díszvacsora követte, melyen számos szebbnél szebb pohár-felköszöntések történtek a két követre, a miniszteriumra, a Deák-pártra s másokra. Az estei közörm és kedélyes időzés közt folyt le. A volt követek ismét kijelöltettek. Megválasztásuk bizonyos.

Szini szemle.

Vasárnap, május 12-kén. A „Csikós“, népszínmű dalokkal. Nekünk az ily darab nem nyújt legkevesebb élvezetet se. A csikós szerepében a nép alsó rétegét emelni, az Ormódia kban a felsőbb osztályt, az arra ruházott kicsapongás és gyilkosság vétke által pellengérré állítani, minket nem gyönyörködtet. Az ily színművet cassa-darabnak nevezik. A gyér közönség még ezt az elnevezést sem igazolta.

Pedig Szentgyörgyi (csikós), Kendi Gusztáv (bojtár), Krasznai, Mátrai Béla (a két ormódi), Török Károly (Kis Bálint), Szentgyörgyi né (Rózi), Földessy L., Baranyiné és Nemethi G. (a három részeg asszony) mind jól játsztak.

Még jó volt a darab garnitúra is: a dalok, táncz és zenekíséret.

Hétfőn, május 13-án. „II. Rákóczi Ferencz fogsága“. A darab a mai kedvező körülmények közt nem bír helyesen értelmezhető iránynyal.

De a II. Rákóczi Ferencz neve a magyar nép fülébe mindig zengtetes leendő. Hét éven keresztül csak csalódni, csalattatni, minden csatát veszteni, a szent ügyért folytonosan hiúság és önzés nélkül tűrni, s mégis a szathmári kibékülés alkalmával az alkotmányt megmenteni, az csak egy oly magasztos jellem által lón eszközölhető, minő a II. Rákóczi Ferenczé volt. És már az ily jellemhez kötött kegyeletos emlék az, mely ezt a darabot becsessé teszi, s történelmi becsében csunkítás nélkül fentartja.

Kovács Gyula (II. Rákóczi Ferencz) a nagy jellemet kellőleg felfogta, vérgy jól adta.

Nemethi Irma (Zrínyi Ilona) egyetlen jelenésben jött elő, hanem ez a jelenés, melyben fiát, II. Rákóczi Ferenczet a jövőre előkészíteni, honfi érzéssel lángható utasítással ellátni törekszik, valóban nagyszerű volt. Ha a társaság mindkett nemű tagjainak komoly szándékuk: magukat a színi pályára kellőleg képezni, akkor így kezzenek egy ily iskolázó jelenetből tanulmányt meríteni; mert csakugyan oktató volt az annak, ki okulni akart:

len s erkölcsileg megvetendő — mégis kellemes; hogy van tárgy, mely az érzékeket felláttja és mégis tetszik az okosságának; s végül, hogy van tárgy, melyet az erkölcsi érzület megvet — s mégis szemlélése által gyönyörre gerjeszthet — s mégis szép lehet.

Ennek oka — nézetem szerint — abban rejlik, hogy a különböző fogalmak (jó, szép és kellemes) a kedélynek más részét más módon érdeklik.

Azonban ezzel még nincs kimerítve teljesen az aesthetical fogalmak osztályozása; mert vannak tárgyak, melyek gyűlöletesek s az érzékekre is borzadalmas hatást gyakorolnak, még az ész előtt sem kielégítettök s mégis oly mérvű gyönyört szereznek, hogy szívesen feláldozzuk az érzékek és az ész gyönyörét, csak hogy azok élvezetét megszerezzük.

Nincs megragadóbb a természetben, mint egy kies tájék szemlélése naplementekor. A gazdag változatosság, a világosság végtelenül váltakozó játéka, a lenge fátvol, mely a távoli tárgyakat beborítja, mindnyájan együvé hatnak, hogy érzékeinket gyönyörködtessék. Egy vizesés gyöngéd zsiabaja, a szabad természet zenészeinek énekével egy kellemes zenévé olvad össze, mely az ember kedélyére végtelen jó befolyást gyakorol, mert keblünkben a legédesebb érzelmek árja keletkezik.

Azonban jön a vihar, mely az eget és a szép tájéket elsőtétíti, mely mindeu hangot elnémit és bennünket

gyönyörűnkől megfoszt. Koromsötét felhők vonulnak a láthatárra, megsiketítő menydörgések zúznak, villám villámot követi; s miután tudjuk, hogy könnyen leülehet, félni, remegni kezdünk, vajjon nem fog-e bennünket találni? Mégis a bősztült elemek küzdése érdekeln kezd bennünket, s egy bizonyos érzeménnyel szemléljük az elemek szabadságát. Ezen érzelmet gyönyörnek ugyan nem nevezhetjük, hanem gyakran tovább ragad a gyönyörnél. Nekünk a szabad természet ezen játéka inkább károsnak, mint jónak tetszik (mert azon pillanatban senkinek nem jut eszébe a zivatar hasznossága fölött elmulkedni); továbbá inkább nevezhető rutnak, mint szépnak, mert a sötétség, mely a világosság által élénkbe tártak szemléletétől megfoszt, senkit sem gyönyörködtethet; és a levegő hirteleni és szokatlan rázkodása a dörgés miatt, épen ugy, mint a villámlásokozta hirtelen világosság, a szép fogalmát legkevésbé keltheti föl bennünk. Továbbá ezen természeti jelenség csupán az érzékekre is inkább visszariasztó, mint kellemes benyomást teszen; mert a látás és hallás idegeit a világosság és sötétség, a csattanás és csend hirteleni váltakozása kellemetlenül érinti. Az irtózkodás mindezen okai daczára a zivatar arra, a ki attól nem fél — vonzó.

Ha egy viruló zöld síkság közepén egy kopár halom áll, mindeki eltávolítani kívánná azon halmot, mely a síkságot szépségétől megfosztja. Azonban neveljük gon-

dolaban ezen halmot kétszer oly magasra, mint egy torony és pedig alakja változása nélkül, tudniillik: ugy, hogy a szélesség és magasság közti viszony a nagyságra néze is megfelelően — elégtelenlenségünk észrevételül elenyészik s egy egészen más érzésnek ad helyet. Ha pedig oly magasra növesztjük, hogy szemünkkel képtelenek vagyunk belátni, a síkságnál sokkal élénkebb benyomást fog reánk gyakorolni. Képzeljük ezen a hegyen egy olyan hajlást, mely ugy néz ki, mintha mind n le akarna omlani, ezen esetben az előbbi érzés egy más-sal — félelemmel — vegyülne, de a tárgy még vonzóbb lenne. Föltéve, hogy ezen meghajló hegyet egy mással meg lehetne támasztani, akkor a félelem és gyönyör jelentékeny részben kisebbülne. Föltéve továbbá, ha négy vagy öt hegyet raknánk sűrűn egymásmellé még pedig ugy, hogy egy legyedrészzel kisebb legyen minden utána következő a megelőzőnél, azon esetben az első érzés, mit bennünk a nagyság keltett, észrevehetőleg gyengülne. Ehez hasonló történnék, ha a hegy tíz vagy tizenkét hasonlaku czikkelyre osztatnék. E példából kitűnik, hogy a nagyság és félelmesség bizonyos esetekben szintén forrása a gyönyörnek.

És itt megszakasztjuk értekezésünk fonalát azon ígérettel, hogy a miről jelenleg szólni elmulasztottuk, ki fogjuk pótolni a jövő alkalommal, midőn a fenségesről értekezendünk.

látni, hogy az a két személyiség mily tökéletesen tudja szerepét, mint elvonja magát a jelenés egész folyama alatt a néző közönségtől, s minden érzése, minden gondolata csak azon nagy érzésnek él, mely a felette érdekes jelenet magasított anyaga.

Kovács Gyula, Némethi Irma gyönyörű próbáját adták színi műveltségüknek, nemes és nagyra becsülendő színvonalúak.

Halmi (Lehmann) szerencsés adquisitója a társaságnak, a classicus időkre emlékeztető antik barátság jellemét correct adta.

Váradi és Domokos (a két inas Rákóczinál) felülmúlhatlan könnyűséggel s elragadó ügyességgel játsztak. Az aztán a valóban felette ritka előadás, melyben a szolgáló oly tökélyre jár el teendőiben, mint a darab hőse.

Nem szabad felednünk Boér Emmát sem, mert eltekintve, hogy játéka közben is, a nézőközönség iránt részvételt viseltetni látszott, csinosan játszott. Szép kisasszony! mi nem vehetjük rossz néven azt, ha egy fiatal leány élvezni akar, hanem arra mégis szelíden figyelmeztetjük, hogy csak a maga helyén. Chaque chose à sa place, et à chaque chose sa place.

Szentgyörgyi (Bercsényi Miklós) nem volt otthonos szerepében. Talán most játszta legelőbb ezt a pártit. Szentgyörgyi pedig egyik jeles tagja a derék társaságnak.

DOBOLYI SÁNDOR.

Legújabb posta.

Berlin, május 14. A birodalmi tanács ma az 1873. évi budget feletti másodszori tanácskozással foglalkozott. A strasburgi egyetem részére 500,000 tallér rendkívülinek lón megszavazva. A külügyi dolgok rendezése alkalmával Bennigsen indítványozta: Rómában egy general consulság felállítását, mely Hohenlohe bibornoknak a római curia által történt elutasítása következtében szükségessé vált. Bismarck herceg nyilvánítá, mikép a legutóbbi események a pápai kormány nyal kimutatták a nehezséget, a római curiával követés útján egyetértésben lehetni. A szentszék által legújabbban hirdetett dogmák lehetlenné teszik, bármelyik kormányra nézve is, a curiával oly alapokon egy uton járhatni. A német kormány ilyesmit nem akarhat, egy újabb Canossától nincs ok félni; a megzavart felekezeti béke helyreállítására nézve, ugylátszik, hogy a kérdés megoldása egy birodalmi tanács végzés által leendő eszközölhető, mely biztosítandja a teljes lelkiismereti szabadságot. Egy követ visszautasítása nem szokott gyakran előfordulni, s nem is udvarias, az ő 21 évi diplomatiái pályája alatt egy ily eset elő nem fordult, és ötlet annyival inkább megzavarja, mert Hohenlohe bibornok egy kiengesztelő hangulat előidézésre alkalmasnak látszott.

Az elszomorodás azonban senkit se jogosít érzékenykedésre; a catholicus nép iránti tekintet elhatározza ötlet (hg. Bismarkot) egy új követ kinevezésére, akármily bajos is legyen egy olyannak feltalálhatása, s bármennyire lehessen kételkedni annak hatásában.

Windthorst megelőző beszédében tett megjegyzésre azt feleli a nemes herceg, hogy a Hohenlohe bibornok bekövetkezett elutasítása csak akkor jött világosságra, mikor az olaszországi követ egy hivatalos jegyzékben közölte, hogy a curia egy idegen hatalom követének visszautasítását tudatta. Akkor aztán ő is feleslegesen tartá a discretiót tovább is megőrizni. Rómávali kötések, melyekre célozva volt, határozottan visszautasítja, ha szónok oly kötésekre gondol, melyeknek céljuk, hogy a birodalmi törvényeket a birodalomhoz tartozó némely egyéniségekre nézve erőnkülvivé tegyék.

A vita bezárása után a Löwe indítványa a pápai követtség megszüntetésére nézve, elvetetett, s a követtség fenntartása nagy többséggel elhatározott.

Pest, május 14. A miniszterium jóváhagyta a „Haza“ megváltoztatott statutumait. A további firma így szól: „Életbiztosító és hitelbank.“ — A részvénytőke 3 millióra lett emelve.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1872. május hó 23-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó kir. t. bíró Binder Mihály.

Schök Dániel, Karp Katalin e. Sándor Simon, Schoppelt Dániel e. Iszaila Márton, Devai Vasília s társ. e. Negru Máté, Sindilla Jozsim e. Negru Máté, Máncsiu Márton e. Negru Máté. Hortobeciu Simon e. Hoprich Katalin Jakaq Simon e. Goldberger Sam. s fia cég, Elseu-stein Adolf esdőtöm. e. Negru Máté, Gavrilla János e. Farkas Mór, Lázár János e. Stefan P. József, Toake F. György ellen.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly.

Belen Nát. Aartha Imre e. som. visszah. i. Rosenberg Iszák, Adorján István e. 19. frt. 64 kr. Szamosujvári társalgó kör, Lázló Lajos e. 36 frt i. Máté Ambrut Lázár Elek e. tulajdoni per. B. Nopcsa Ferencz, Riedl Ede e. haszonbér megszünt. Setzer Frigyesné, Láposi János s t. e. igényper. Cseh Cani, Bakcsi Adam e. som. visszah. Klein Jakab, Petrács Todor e. 173 frt. és 30 frt. i. Gross Imre, Szv. Hüve Józsefné e. egy láda kiadása i. Alsó- és Felső-Váradja község, Damo Mihály e. s. v. h. i. B. Jzika Lajos s társ. b. Józika Józsefné hagy. e. zárlat i. Oltyán Juon Anna, Bejár Juon eellen megyeigazítás iránti

III. Tanács bűnügyben.

Előadó k. t. bíró Nagy Sámuel.

Helner Gusztáv testibizt. e. kih. Ifj. Tóth Antal gyújtás. Bali Mario emberölés. Gucaj Anika és társ. tolvajság. Paderianu Avram emberölés.

Előadó k. t. bíró Speh Adolf.

Silvester Persinarin tolvajság. Konstantin Luppu suly testisértés. Ganea Danille testibizt. e. kih. Preszlopán Mitru suly, testisértés. Nicolae Nisztor emberölés.

Előadó k. t. bíró Stoyka Antal. Vigh György István suly. testisértés. Dózsa János, és társ. nyilv. erőszak. Kovács Ferencz becsület sértés. Buszkuta Nicolae és társ. sulyos testisértés. Déli János lopás bünténye.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz.

Balászi Sándor és társ. suly. testi sértés. Tubusz Nicolae testi bizt. e. kih. Szatmári Pál András sulyos testisértés. Balló Pál és Bartha József becsület bizt. e. kih. Könnérth Katalin, becs. bizt. e. kih.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Popovits Servian.

Uj-Sinka községe, kir. fiscus e. erdőrésztlet tulajdonjoga i. Vencel György, Zamler István e. majorsági fekvők megváltása i. Duma László, Ilie Gayrilloi e. egy majorsági belső telek és külsőinek vissza bocsátása i. Fekete Ferencz, Muntyán Avram örökösei e. egy kaszálónak visszabocsátása i. Kő-Boldogfalva volt urbéres község, b. Bornemssza János e. erdőszabályozás és legelő elkülönítése i. Koiozsvár városa, Bacs Nicolai és társ. e. egy állomány urb. természetű elismerése i. Kolozsvár városa, Asszonyfalva volt urb. községe e. erdő és legelő szabályozás és elkülönítés i. N.-Muncsel volt urb. község cs. hir. uradalom ei erdőszabályozás i.

Előadó k. t. b. Antalfi Gábor.

Macsikási Majos, Varga nagy Péter e. egy telek állomány majorság természetű és átadása i. Ugyanaz Bokor Szavuj György e. egy beltelek és kultartozékainak kiittélése i. B. Bánfi Dániel, Gotza Kirilla e. egy majorsági beltelek visszabocsátása i. Ugyanaz, Christea Szonea e. egy hasontermészetű belső állomány kiittélése i. Ugyanaz Szabó János e. egy belső telek visszabocs. i. Gr. Eszterházy István az ákosfalvi volt urbéres e. határ tagosítás iránt.

A helyi színház játérendje május 19—26-ig. Vasárnap: Szünet. Hétfő: Strike. 100 aranyos népszínmű, 3 felv. Kedd: Jó hazafiak. Eredeti vigj. 4 felv. Szerda: Férj az ajtó előtt, op. 1 felv. Erneszt, vigj. 1 felv. Csütörtök: Ármány és szerelem tragoedia 5 felv. Péntek: Szünet. Szombat: Kék szakál, oper. 4 felv. Vasárnap: Huszársíny.

Bécsi tőzsdei árkelet

(május 18.)

5% ⁰ metallique	64.70
5% ⁰ nemz. államkölesön	64.70
1860. államkötvény	103.40
Bankrészvény	838. —
Hitelrészvény	332.75
London	112.80
Ezüst	110.75
Arany	5.37
Napoleon arany	8.99
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	82.50
" " " temesi	79.50
" " " erdélyi	79.75
" " " horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt

5,200,059 frt 54 kr biztosítéki alappal

biztosítékokat fogad el

az ember életére, minden módozatokban;

nevezetesen biztosít: a) halál esetben fizetendő tőkéket; b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket; c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket; d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket; e) temetkezési költségeket; f) közvetíti az általa alakított *tulélési csoportokat*.

Ezen „tulélési társulatok“ használása különösen olyanoknak ajánlható, kik aránylag csekély betételek mellett gyermekeik felnőtt korára egy tetemes hozományt kívánnak biztosítani.

A résztvevők bizonyos előre meghatározott időszak lejárása után, tetszőleges egyszeri vagy évenkénti betételük fejében vissza nyerendik:

1-ör A fizetett betételeket.

2-ör Ezek kamat kamatait.

3-ör A kihaltak betételeinek és ezek kamat szorozványainak reájuk eső részét.

Közép halandóság és rendes országosan divó kamat mellett, 100 frt évi betét után remélhető, p. o. 12 évi betét után a betét 1200 ftt helyett 2200 frt.

Elet-biztosítási példák:

I. Halálesetre biztosított 1000 frt tőke évenkénti díja a biztosító 20—30—40—50 éves korában kezdődőleg 17 frt 30 kr. 22.70, 31.70, 47.60.

II. Kiházasítási 1000 fr tőkéért, mely a gyermeknek 20-ik évében fizettetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a belépéskor 2—4—6—8 éves 34 frt 20 kr, 42 fr — kr, 51 frt 20 kr, 64 frt — kr.

III. Ha egy jejenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 frt járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. é.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a tul élő részére 1000 frt legyen biztosítva, fizetni kell díjban 31 frt 30 krt évenként Ezen kívül biztosít *tűz-, jég- és szállítási károk* ellen.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A „Victoria“ biztosító társaság főügynöksége

Szöllősi Sámuel, Deák Ferencz-utca 342.szám.

10—26

Nyomatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt, az ev. ret tőiskola gyorssajtóján 1872.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetés. 3—3

Mező-Méhesen, Kolozsmegyébe kebelezett községben, Mező-Báld szomszédságában, szép, tágas — barom állásnak nagyon alkalmas s bőv vízzel bíró — helyen, 3 három országos vásár fog életbe léptettetni, melyek közül az első idei június 5-én, a második september 5-én, a harmadik 1873. januárius 30-án fog megtartatni. Miis a t. cz. közönségnek ezennel köztudomására juttattatik.

Báldon, május 4-én 1872.

Őri Králitz Antal, jószág igazgató.

Sz. 326. 1871.

E. T. E.

1—3

Pályázati hirdetmény.

A nagy-enyedi kir. törvényszék területéhez tartozó balázsfalvi és m.-ujvári kir. járásbírósnál betöltendő bírói végrehajtói állomásokra, valamint a n.-enyedi kir. járásbírósnál betöltendő díjnoki állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni szándékozók, miszerint sajátkezűleg irt s a bírósági végrehajtókra nézve az 1871. évi LI. t. cz. 2. §-ban előirt kelleket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat a n.-enyedi kir. törvényszék elnökéhez folyó évi május hó 15-ig nyújtsák be.

A n.-egyedi kir. törvényszék elnökétől. Nagy-Enyed, 1872. április hó 11-én.